

דאר אל-והי א-שריף: דוגמאות נוספות
לאינדוקטרינציה אסלאמיסטית, ג'האדיסטית
ואנטישמית בספרי הלימוד

מאת: דביר פרי

יולי 2026

כוונותיו האמיתיות של משטר א-שרע הן כיום בגדר חידה. קשה עד בלתי ניתן לחזות איך המשטר בראשותו יפעל בעתיד לאחר שיתחזק. כחלק מהניסיונות שלנו לפצח את "חידת הכוונות" של משטר א-שרע, אנו מנסים לאתר אינדקציות לכאן או לכאן שיתרמו להבנתנו באשר לעתיד.

לאחרונה, פרסמנו [מחקר](#) הבוחן את תוכנית הלימודים העדכנית (2024-2026) של רשת בתי הספר "דאר אל-וחי א-שריף" (دار الوحي الشريف), המזוהה עם **היאית תחריר א-שאם (HTS)** ופועלת כיום כחלק ממערכת החינוך הרשמית של המשטר הסורי החדש. נזכיר כי נשיא סוריה, אחמד א-שרע, ייסד ועמד בראש היאית תחריר א-שאם.

"דאר אל וחי א-שריף" היא עדיין רשת חינוך קטנה מאוד ביחס למערכת החינוך הציבורית הכללית בסוריה וכוללת כיום רק מספר אלפים בודדים של תלמידים ב-70 עד 80 מוסדות לימוד הפרוסים בכל רחבי סוריה. ברם, מדובר ב"רשת הבית" של משטר א-שרע - ה"בייבי" שלו. קצב הגידול שלה בפועל גבוה ופוטנציאל הגידול שלה בהמשך ימשיך ויגדל להערכתנו.

להבנתנו, "דאר אל וחי א-שריף" היא "הדבר הבא" במערכת החינוך הסורית והיא תהפוך עם הזמן (בגיבוי ובדחיפה משטרית) לכלי עיצוב משמעותי עבור דור העתיד של סוריה.

מאז עלייתו לשלטון, משטר א-שרע נמצא במגמת התחזקות. במקביל, אין תהליך משמעותי של התמתנות כלפי ישראל. בחינת הרכב אנשי מפתח בכלל ומפקדים בצבא בפרט, השיח הציבורי וכדומה מצביעה על פוטנציאל להמשכיות אידיאולוגית איסלאמית קיצונית בעייתית.

רשת "דאר אל וחי א-שריף" היא חלק מהמארג של פוטנציאל זה.

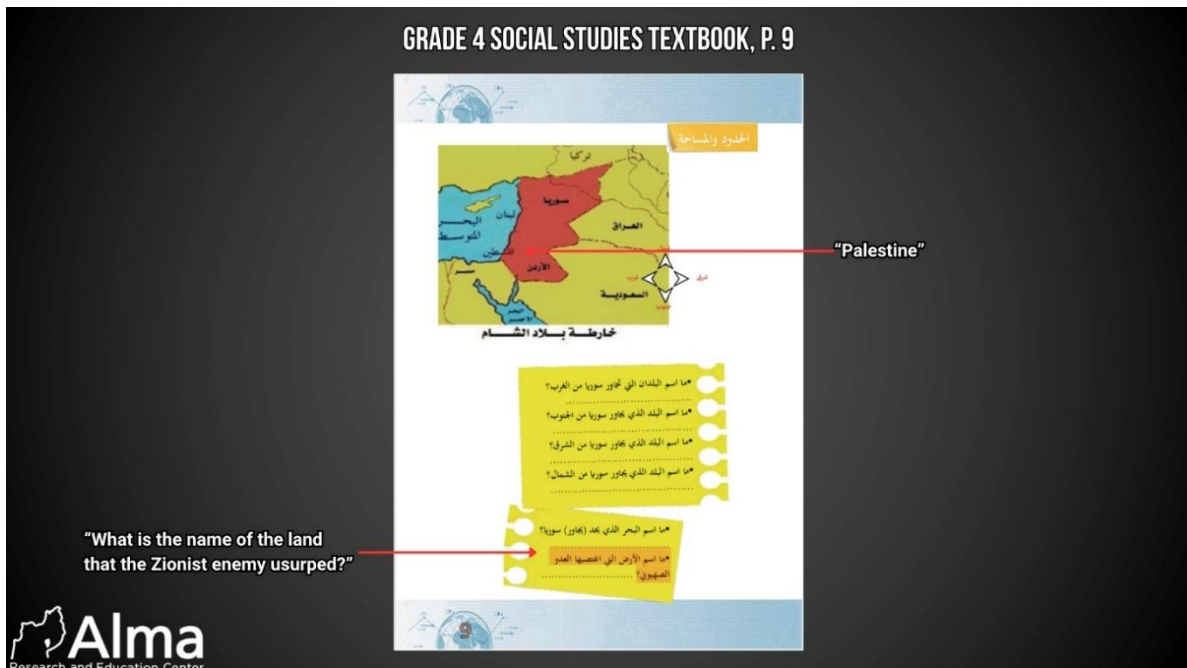
נזכיר, כי במסגרת המחקר שפרסמנו נחשפנו לכלל 65 ספרי הלימוד וחבורות הלימוד הרשמיים של רשת החינוך, הכוללת גני ילדים וכיתות א'-ו'. זהו, ככל הידוע לנו, מאגר חומרי הלימוד המלא והמעודכן ביותר של הרשת.

במסגרת המחקר נחשפנו לתכנים אידיאולוגיים ומסרים של אינדוקטרינציה אסלאמיסטית, ג'האדיסטית ואנטי-ישראלית, ששולבו "בין השורות" של ספרי הלימוד.

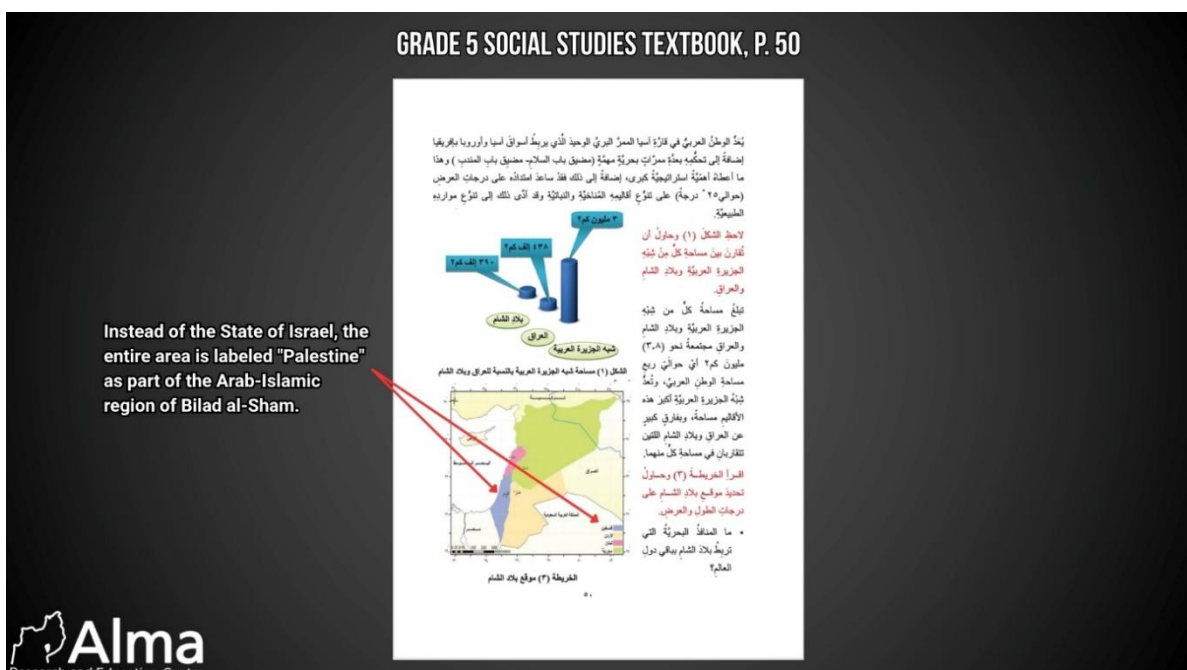
המחקר הציג מספר דוגמאות להמחשה, הצגת ישראל כ"אויב" ושלילת הלגיטימיות שלה כחלק ממרחב בלאד א-שאם ("סוריה הגדולה"), הצגת היהודים והנוצרים כאויבים דתיים נצחיים של האסלאם, והאדרת הג'האד המזוין.

להלן הרחבה על דוגמאות שבלטו, בעיקר בחומרי הלימוד של כיתות ג' עד ו':

חוברת לימודי חברה לכיתה ד' (הכיתה הרביעית), עמ' 9: בדוגמה זו ניתן לראות את מפת בלאד א-שאם (بلاد الشام), המציגה את המרחב הערבי-אסלאמי של "סוריה הגדולה" הכולל לא רק את סוריה, אלא גם את לבנון, ישראל, וירדן. כמו כן, אפשר להבחין שכותבי הספר בחרו למחוק את השם ישראל, ולשים את השם "פלסטין". ולמטה, נשאלת השאלה: "מה שם האדמה שהאויב הציוני גזל?"

חוברת לימודי חברה לכיתה ה' (הכיתה החמישית), עמ' 50: כמו בדוגמה הקודמת, ניתן לראות שבמקום מדינת ישראל הוחלט לקרוא לאזור "פלסטין" כחלק מהמרחב הערבי-אסלאמי של "בלאד א-שאם".

חוברת לימודי חברה לכיתה ד' (הכיתה הרביעית), עמ' 118: בחלק העוסק בחייו של עז א-דין אל-קסאם (עז الدين القسام - איש דת מוסלמי סוני שהיה ממנהיגי המרד הערבי המוקדם בארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי, אחת הדמויות המכוננות של הג'האד המזוין ב"פלסטין". שמו אומץ לימים על ידי הזרוע הצבאית של חמאס – גדודי עז א-דין אל-קסאם), מתואר מאבקו נגד הצלבנים (הנוצרים) והיהודים בארץ ישראל. תיאור בולט הוא שאל-קסאם חי בעיר חיפה ו"ראה את היהדות העולמית המשתוללת בכל רחבי אדמת פלסטין".

GRADE 4 SOCIAL STUDIES TEXTBOOK, P. 118

جِهَاد... رَحْمَةُ اللَّهِ

كان مجاهدًا بنفسه وماله وبكله حتى أنه باع بيته الوحيدة في (حيفا) ليشري بئسنة سلاحًا لإخوانه المجاهدين. وارتجف العالم الإسلامي في سورية والآنكبير واليهود في فلسطين خير دليل على ذلك. كان الشيخ القسام لا يترك فرصة للجهاد إلا اغتصبها، بالسلاح أو بالمال أو بالكلام أو بكتف بذلك، إذ أخذ جميع الشباب للجهاد إلى ليبيا والجهاد مع إخوانهم هناك ضد القاذية الإيطالية. أما بعد الاحتلال الفرنسي لسورية وذلك بعد الحرب العالمية الأولى قام القسام بتأليف مجموعة من المجاهدين في منطقة (الحفا) (وحمل صهيون) العربيين من اللاتالية، بقيت تقاروم وتجاهد المستعمرين إلى أن وقعت دمشق بأيدي الفرنسيين فانقطعت هذه الإمدادات فهاجر الشيخ، من سورية.

بعد أن صدر عليه حكم بالإعدام من قبل الصليبيين الفرنسيين عام ١٣٣٨ هـ (١٩٢٠ م) . قادم في (حيفا) وفيها بدأت مرحلة من انجذاب الشيخ والنظم، إذ أنه رأى الاستعمار الإنكليزي الصليبي يجهز الدولة اليهودية - وزي اليهودية القاذية لسرح وترج فوق أرض فلسطين، فهل نفس القسام وهو الذي عاش مجاهدًا طوال حياته، لرفع راية لا إله إلا الله، فجاء رَحْمَةُ اللَّهِ سِد عام ١٣٤٠ هـ (١٩٢٢ م) بعد القعدة، و بضع الخطط جهاد الصليبية واليهودية في فلسطين، وبأ العمل على تشكيل منظمة المرفوقة، (الجهادية) التي تتألف من مجموعات صغيرة يرأسها أحد المشايخ المخلصين وتحوّل هذه المجموعات إلى وحدات مسلحة مجاهدة.

"He resided in (Haifa), where a stage of armed and organized Jihad began, as he saw English-Crusader colonialism paving the way for the establishment of the Jewish state, and he saw world Jewry running wild across the land of Palestine."

Alma
Research and Education Center

חוברת לימודי חברה לכיתה ד' (הכיתה הרביעית), עמ' 117: בהמשך, מתואר מאבקו של אל-קסאם להמשיך בג'האד נגד "הנצרות והיהדות במרחב סוריה ופלסטין עד סוף חייו", כמודל לחיקוי עבור התלמידים.

GRADE 4 SOCIAL STUDIES TEXTBOOK, P. 117

المدرس الثالث: عز الدين القسام - رحمه الله

حياته وشأنه

ولد محمد عز الدين عبد القادر القسام في مدينة جبلة - على الساحل السوري سنة ١٣٠٠ هـ (١٨٨٢ م). تلقى علومه الأولى في جبلة، ثم رحل إلى الأهر ليشم غفرته، أربعة عشر عامًا وفي الأهر الذي كان مدارًا للعلم، عرف معنى الإسلام الحقيقي، فبين عمل وحرية وجهاد في سبيل الله وعاد القسام من الأهر عام ١٣٢٧ هـ (١٩٠٩ م) ليعمل بالتعليم والإرشاد وبعد الاحتلال الفرنسي لسورية طرده الفرنسيون لإشارته بالجهاد ضد فرنسا وحكمهم عليه بالإعدام بعد أن أي إغراء الفرنسيين له، بنى القسام الشريفي في اللاتالية، فقصده دمشق، ثم رحل إلى (حيفا)، وتولى إمامة جامع الاستقلال في فلسطين، فخطط منذ وصوله إليها للجهاد ضد الإنكليز واليهود.

شخصيته الإسلامية

صعد الإسلام فأحسن صنعته... بئسنة ساوكة وشخصيته. ساوكة السلف الصالح في دينه، وورعه وقراءه وجهاده، وقول الحق فهو رَحْمَةُ اللَّهِ لا تخاف في الله لومة لائم - رَوَّحَهُ أَشْرَبَتْ بالجهاد والإباء لقد أغرى بالذل والسفطان فاي... رفع سلاحه لرفع كلمة الله. وبني رَأْفَةً سلاحه ضد الصليبية واليهودية في كل من سورية وفلسطين حتى آخر لحظة من حياته... لا يقل أن يكون مسلمًا ذليلًا أبدًا. مهما كبرت قوة الطواغيت وأعداء الإسلام... ولم يسأله ليشري حياته بنفس نفس...

"He [Izz ad-Din al-Qassam] continued to bear arms against Christianity and Judaism throughout Syria and Palestine until the very last moment of his life."

Alma
Research and Education Center

חוברת לימודי חברה לכיתה ד' (הכיתה הרביעית), עמ' 119: בעמוד נוסף מחלק זה, מצוטט פסוק 123 מסורת אל-תובה: "הילחם באלו מהכופרים הקרובים אליך ביותר והטמע בהם את קשיחותך\אכזריותך". ואז מובא ציטוט של אל-קסאם מתקופת המנדט הבריטי בארץ ישראל: "היהודים מילאו את ארצכם וגנבו את אדמתכם [...] בשם אללה אפנה מיד לג'האד, ולא אשוב לעולם למסגד הזה עד לגירוש היהודים והאנגלים".

GRADE 4 SOCIAL STUDIES TEXTBOOK, P. 119

استشهد رحمه الله

كلمته جديده سطرها الشيخ الفاضل عز الدين القسام حين خطب في يافسطين في جامع الإستقلال حيث قال: فرض الله سبحانه وتعالى علينا الجهاد لخصمنا أرضاً وعرشاً

قال تعالى: **﴿ادْفَعُوا النِّيبَ يَتَذَكَّرُونَ مِنَ النِّكْمَانِ وَلِيَجْزِلُوا فِتْنَةً﴾**

﴿طَبَقاً﴾ (ص: ١٢٢)

لقد ملا اليهود أرضكم وسرفوا بالآثم. (باسم الله نعلن الثورة ساحر فوق لشهادته) إن أعمد إلى هذا الجاهل إلا بعد طرد اليهود والإنكليز

وأدفع الشيخ القسام لخصمه هو وإخوانه حيث توجه مع عشرة من رجاله إلى غابة (بعد) لا وأدفع الشيخ القسام لخصمه هو وإخوانه حيث توجه مع عشرة من رجاله إلى غابة (بعد) لا وأدفع الشيخ القسام لخصمه هو وإخوانه حيث توجه مع عشرة من رجاله إلى غابة (بعد) لا

أن مؤسس الإنكليز قتلوه خوفاً من طوفان القوات الإنكليزية (غابة بعد) بكنيتها وصادها ما يقارب من خمسة جدي وعدد من الطائرات والسيارات انقضت دوات معركة حامية استمرت ثلث ساعات. دأى الإنكليز على الشيخ القسام أن يسلسلوا في وعدة الساعة الصاعدة صيحاً جليح صوت القسام عالي وهو رافع يده إلى السماء (اللهم الحمد والشكر لك... اللهم الحمد والشكر لك...).

وسقط القسام شهيداً هو وإثلاً من إخوانه وكان ذلك في يوم الأربعاء ٢٣ شعبان ١٣٤١ هـ. ١٩٢٥م) وبعد يومين خرجت جثته الشهادة في حيفا وقد أغش الإضراب العام في كل فلسطين لتقدير لشهداء والقادة المخلصين

رحمك الله يا شيخ عز الدين فقد صيرت الحق الأعلى للعباد المؤمنين القاصدين في سبيل الله

بسم الله الرحمن الرحيم

"Fight those of the disbelievers who are nearest to you, and let them find harshness in you. (Surat al-Tawbah: 123)"

"The Jews have filled your land and stolen your country [...] (...I will not return to this mosque until the Jews and the English are expelled)."

Alma
Research and Education Center

ספר לימוד השפה הערבית לכיתה ה' (הכיתה החמישית) חלק 2, עמ' 59: בספר המוקדש ללימוד השפה הערבית משולב פרק העוסק בהאדרת ה"שהאדה" (الشهادة – מות קדושים). מובא חיבור שמדבר על העדפת המוות (למען אללה) על פני החיים, וכולל את השורות הבאות: "חייך לא יהיו ארוכים, והמוות הוא בלתי נמנע"; "המוות הוא מכובד יותר מהחיים"; פעמים רבות אהבתי הציעה טעימת מוות".

GRADE 5 ARABIC STUDIES TEXTBOOK, P. 59

أواصل شعرةً معلومةً عن لطيفة

كتب الشاعر الشاب حذيفة العرجي قصيدته في رثاء الساروت:

وما الدنيا على أحسن نرى
ولكن شجرةً تعديك خلقي
ومن يسعى ليقى يسفركى
يسود يا علي القلاد خلقي
يا فديت عظم الموت خلقي
ولذلك لم يزل فيسا يلقى
فقدنا العيسم يا أخلي!

حياتك لم تطل والصوت خلقي
وإن شئت واحداً يني ونسبي
رعدت بأن تعجلي فعدت غرا
وللصوت أنشرف من عيبي
لقد وقفت يا ساروت فاعف
وذاعباً، لم تفتسب إلا لنسبي
إذا الدنيا بكه تكلفت عيسى

أتحدث أماً زملاني عن شخصية عبيد الباسط الساروت
مستفيدة مما أورده الشاعر في النص .

قواعد لطيفة لفكرة وتلخيص الموضوع (تعريب)

العشق والوفاء صفتان لبيان، والابتلاء صفة جديدة، وهذه الصفات لمثل الإنسان الرافى.
والأمرأة ذكورة أسبغت في غرس الأخلاق والقيم أما الممارسة فهي الركيزة الثانية، لأن
العقل يأتى إليها وقد انخسب هذه القيم، ثم يأتي الممارسة للفرزها، وهاتان الركيزتان أساسان
في نشأة الأطفال وتربيتهم، والأشقاء، دور مهم في تكوين الطابع، لأنهم كثيراً ما يفتنون
أولادهم معاً ويتكلمون من بعضهم صفات تشابهه، وعلى المعلمين أن ينتبهوا لتصرفات
تلاميذهم وتسلوهم والألعاب التي يلعبون فمارستها، لأنها تلحق على شيوخهم وإهمالهم

١. استخرج من النص الشاعرين الأسماء، الدلالة على النفس، والذكر مقرر على منها.
٢. استخرج من النص الشاعرين الأسماء، الدلالة على الخلق، وإلّا نوع جمع كل منها.
٣. أخرج من النص الشاعرين ما وضع تحت خط.

59

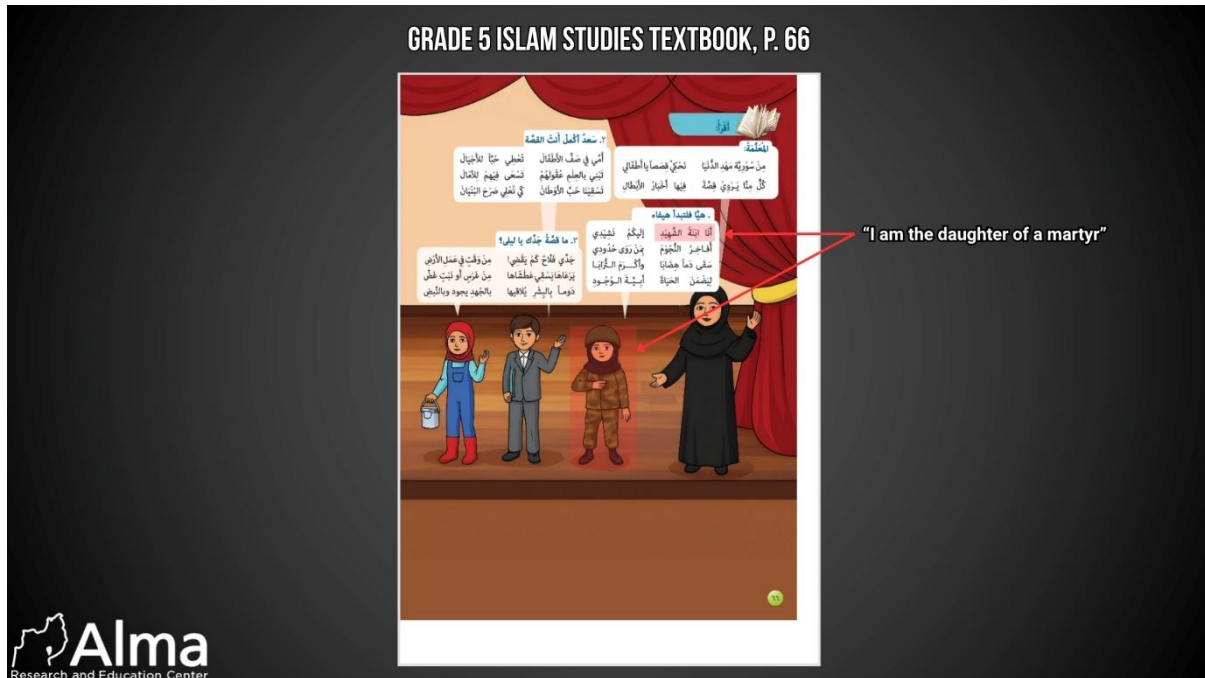
How often my love has offered
a taste of death!

Your life will not be long, and
death is inevitable

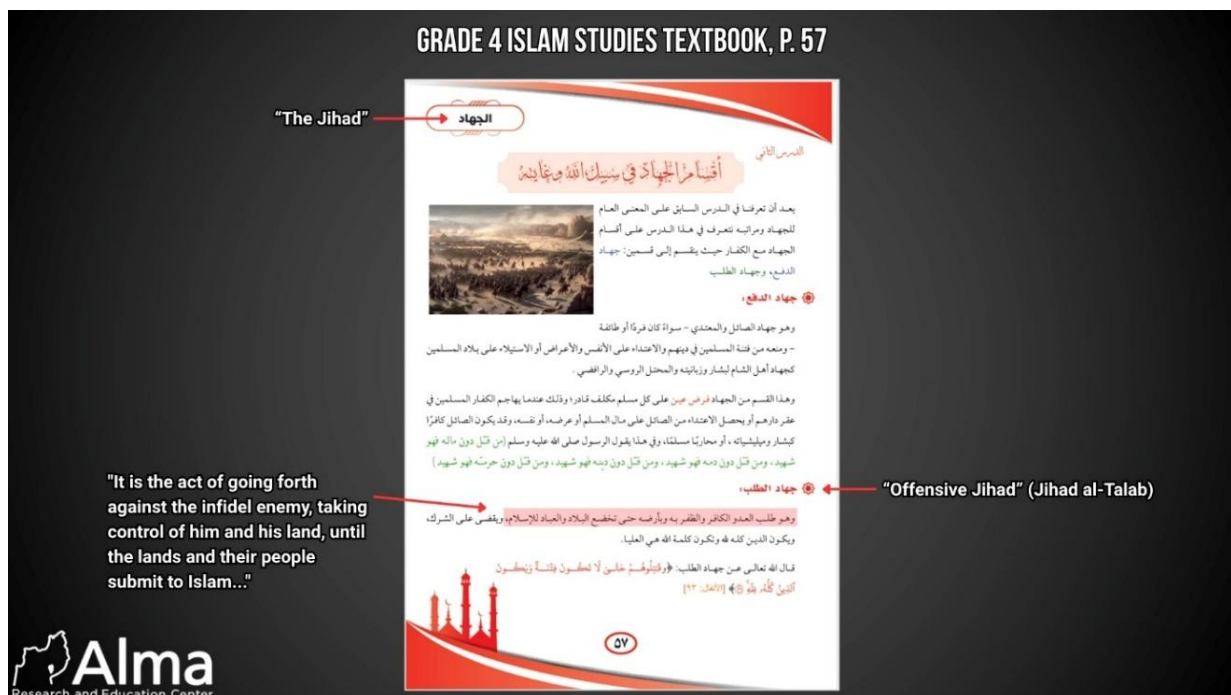
And that death is more
honorable than life

Alma

ספר לימוד השפה הערבית לכיתה ה' (הכיתה החמישית) חלק 2, עמ' 66: בהקשר דומה, בחלק העוסק ב"בנאי החיים" (המתייחס למקצועות שונים שבונים את החברה האסלאמית), אחת הדמויות המרכזיות לבושה במדי לוחם ועוטה חג'אב שחור ומציגה עצמה כ"בת השהיד" (אنا ابنة الشهيد).

ספר לימודי האסלאם לכיתה ד' (הכיתה הרביעית), עמ' 57: בחלק המתייחס לנושא הג'האד, התלמידים לומדים על סוגיו השונים וביניהם: "ג'האד ההגנה" (جهاد الدفاع) ו"ג'האד הדרישה" (جهاد الطلب). ג'האד הדרישה הוא מונח המתייחס ל"פעולה יזומה נגד האויב הכופר, השליטה בו ובאדמתו, עד שהאדמות והאנשים נתונים לאסלאם".

ספר לימודי האסלאם לכיתה ו' (הכיתה השישית) חלק 2, עמ' 86: במסגרת פרק העוסק בתנועות ג'האד "מודרניות" (الحركات الجهادية في الزمن الحاضر), נרמז כי יש לצאת לג'האד ב"פלסטין" כדי להתמודד עם "היהודים העושקים" (اليهود الغاشمين). באותו עמוד התלמידים מקבלים הגדרה מפורטת לתנועות הג'האדיסטיות שהודיעו על ג'האד נגד הכופרים בעת הנוכחית.

GRADE 6 SOCIAL STUDIES TEXTBOOK, P. 86

الوحدة الثالثة عشر

الحركات الجهادية التي أعلنت جهادها على الكفار في الزمن الحاضر:

- 1) الشام لمواجهة الاحتلال الروسي والأوكراني وميليشيات
- 2) أفغانستان لمواجهة التحالف العسكري
- 3) كشمير لمواجهة الهندوس الرأשיين
- 4) الشيشان لمواجهة الملاحدة الشيوعيين
- 5) فلسطين لمواجهة اليهود الغاشمين

فإنها حرركات مشروعة لتوضيح الرأية الكفرية، ووزال اليس من المسلمين في تلك الأماكن، كما أنه جهاد للدفاع عن الدين والعرض والمكان حتى لا ترتفع فيه رأية الكفار

إضافة:

جهاد الطلب لا يكون إلا بعد قيام دولة وكيان قوي للمسلمين يظفرون منه ويخبرون إليه، ويهاجر إليه وتصب طاقات المسلمين فيه وقبل قيام هذا الكيان القوي الأمن فإنه ليس أمام المسلمين إلا إعداد العدة لإقامة هذا الكيان، والقيام بجهاد الدافع فيما لو تعرض المسلمون إلى عدو كافر يريد سرهم عن دينهم أو استيلاء ممتلكاتهم وأموالهم وأعراضهم وديارهم

86

Alma Research and Education Center

- "Jihadist movements that have declared jihad against the infidels in the present day:"
- "Al-Sham (Syria) against the Russian and Iranian occupation and its militias"
- "Afghanistan against the Crusader Coalition"
- "Palestine against the oppressive Jews"

ספר לימודי האסלאם לכיתה ד' (הכיתה הרביעית) חלק 1, עמ' 51: בחלק העוסק במשמעות השרעית של המונח "ג'האד" מוסבר כי המונח מתייחס למוסלמים הנלחמים באלו שלא מאמינים (באללה ובמחמד נביאו), לאחר סירובם להזמנה לאמץ את האסלאם או לשלם מס ג'זיה (جزية - מס שהכופרים הנשלטים צריכים לשלם לשליט המוסלמי).

GRADE 4 ISLAM STUDIES TEXTBOOK (PART 1), P. 51

الدروس الأولى

الجهاد

المعنى الشرعي للجهاد

يبدو المعنى الشرعي عند أغلب الفقهاء، أننى قتال المسلمين للكفار بعد دعوتهم إلى الإسلام أو الجزية ثم إنهم

وتحت هذا المعنى العام للجهاد يدخل جهاد النفس في طاعة الله تعالى وترك معاصيه، وجهاد الشيطان وجهاد

الماتقين وجهاد الكفار، ومن ذلك جهاد البيان والبلاغ، ودفاعا للفساد والمفسدين، بل إن جهاد

الكفار بالناس إن هو إلا جزء من القيام

بفرصة الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر - وهو نشر التوحيد - والنهي عن المنكر الأكبر - وهو الشرك بالله عز وجل والكفر به - وذلك بعد دعوة الكفار إلى التوحيد - ورفضهم له أو دفع الجزية

وأمر الله تعالى نبيه صلى الله عليه وسلم بالجهاد من حين بعثه، وقال: **فَأَنزِلْنَا سُلُكًا نَقْبًا فِي كَيْ تَرْبِيَةَ نَبِيْرًا قَلَا طُغِيَ الْكُفْرِيْنَ وَتَهْتَكُم بِدَ، جِهَاتَا كَيْسَرًا** [الفرقان: ٥١-٥٢]

51

Alma Research and Education Center

- "The Jihad"
- "The Sharia Meaning of Jihad"
- "It refers to Muslims fighting the unbelievers after first inviting them to embrace Islam or to pay the jizya, and after they refuse."

חֹבֶרֶת לִימוּדֵי חִבְרָה לְכִיתָה ג' (הַכִּיתָה הַשְּׁלִישִׁית), עֵמ' 47: בַּמִּסְגֶּרֶת פֶּרֶק שְׁכוּתֶרְתּוֹ "שְׁהִידִים מֵאַרְצִי" (שְׁהִידָא מִן בְּלָדִי), הַתְּלִמִּידִים מֵתְבַקְּשִׁים לְצִיין שְׁמוֹת שֶׁל שְׁהִידִים שֶׁנִּלְחָמוּ וּמָתוּ (מוֹת שְׁהִידִים) בַּמֵּאֵבֶק לְשַׁחְרוֹר סוּרִיָּה.

GRADE 3 SOCIAL STUDIES TEXTBOOK, P. 47

"With my classmates, I mention the names of some of the martyrs"

Alma Research and Education Center

חֹבֶרֶת לִימוּדֵי חִבְרָה לְכִיתָה ד' (הַכִּיתָה הָרְבִיעִית), עֵמ' 113: כָּאן, מוֹצֵגֶת אִיגֶרֶת שֶׁל חַא'לִד אַבְן-וַאֲלִיד (חַאֲלִד בֶּן הַוַּלִּיד - אַחַד הַמַּצְבִּיָּאִים הַבּוֹלְטִים בְּיוֹתֵר בְּרֹאשִׁית הָאִסְלָאם בַּמִּלְחָמוֹת הַכִּיבוּשׁ נֶגַד הָאִימְפֵּרִיּוֹת הַבִּיזָנְטִית וְהַסַּאסָּאנִית בַּמֵּאָה ה-7. בַּמִּסּוֹרֶת הָאִסְלָאמִית הוּא מְכֻנָּה "סִיף אֵלֵלָה אַל-מַסְלוּל" (סִיף אֵלֵלָה הַמַּסְלוּל - חֶרְבּוֹ הַשְּׁלוּפָה שֶׁל אֵלֵלָה). אֶת הָאִיגֶרֶת שֶׁלַח אַבְן אַל-וַאֲלִיד אֶל שְׁלִיט הָאִימְפֵּרִיָּה הַסַּאסָּאנִית (הַפֶּרְסִית), וּבֵין שׁוֹרוּתֶיהָ מוֹצֵג אַחַד הַצִּיטוּטִים הַמְּפֹרָסִים בַּמִּסּוֹרֶת הָאִסְלָאמִית וּבַסְּפָרוֹת הַג'ה'אִדִּיסְטִית הַמֵּאֲדִיר אֶת נְכוֹנֹתָם שֶׁל לְחוּמִים מוֹסְלָמִים לְמוֹת לְמַעַן אִמּוֹנָתָם וְהַצִּיג זֹאת כִּיתְרוֹן צְבָאֵי וּמוֹרָלִי עַל פְּנֵי אוֹיְבֵיהֶם: "אֶשְׁלַח נֶגְדְךָ עִם שְׂאוּהֵב אֶת הַמּוֹת, כְּפִי שְׂאֵתָה אוֹהֵב אֶת הַחַיִּים".

GRADE 4 SOCIAL STUDIES TEXTBOOK, P. 113

"I shall send against you a people who love death as you love life."

Alma Research and Education Center